

Kulturdepartementet
Postboks 8030, Dep.
0030 Oslo

Oslo 25. juni 2003

Høring – om forslag til endringer i åndsverkloven m.m.

Deres ref: 2003/1372 ME/ME1 CBU:elt

TV 2 har følgende merknader til høringsutkastet.

Generelt er TV 2s erfaring at nordisk rettsenhet er svært viktig. Man bør således så langt mulig bestrebe seg på å etablere samme regelsett som ellers i Norden, og så langt mulig også bruke samme ordlyd. I den grad man vil ha særlige reguleringer bør man fra norsk side arbeide for at disse også etableres i våre naboland.

Til § 2 jfr. § 11a

Det noteres at bestemmelsen i § 2 endres slik at også midlertidige eksemplarer omfattes. For kringkasterne er det avgjørende viktig at man her klargjør at innkopiering på mastere eller i databaser med det tekniske formål alene å avvikle kringkasting av verk som lovlig er klarert for kringkasting, er dekket av unntaket i § 11a. Slike "eksemplarer" letter jo utsendelsen og slik sett kan de hvis man trekker teksten langt, hevdes at de har "økonomisk verdi", men kravet til "selvstendig økonomisk verdi" kan ikke sees oppfylt i slike situasjoner. Fra TV 2s side er det imidlertid avgjørende viktig at dette avklares i den kommende proposisjon.

Det følger etter TV 2s oppfatning også av det ovenstående at den helt særnorske reguleringen i lovens § 31 2. ledd må oppheves. Det vises til tidligere kommunikasjon rundt dette spørsmålet som vi nå mener departementet bør ta opp igjen. Også

ønsket om nordisk harmonisering både i lovverk og konkurransevilkår for kringkasterne trekker i denne retning.

Til § 11

Forslaget om å kreve "lovlig kopieringsgrunnlag" fremstår for TV 2 som akseptabelt hva gjelder privatkopiering og lignende. Derimot reiser det et viktig problem i forhold til § 22. Sitatretten kan utøves ved at korte deler av et offentliggjort verk tas inn som sitat. Sitatretten er også vesentlig for den offentlige debatt, belysning av konkrete problemstillinger og det redaksjonelle arbeidet. Etter TV 2s oppfatning tilsier disse vektige interessene at de svært begrensede bestemmelsene om sitat, og også andre bestemmelser med lignende karakter (for eksempel utkastets § 23 og 23a) uttrykkelig bør unntas fra regelen i § 11. Dette har også en side til ytringsfriheten og vi viser i så måte til menneskerettslovens § 3.

Til §§ 12a-12c

TV 2 er som en formodentlig stor profesjonell bruker av slike lagringsmedier som her omtalt svært opptatt av at forskrift som unntar vederlag for denne typen brukere kommer på plass umiddelbart. Det foreslås således at bestemmelsen, hvis denne løsningen velges, gis et iversettelsestidspunkt som sammenfaller med iverksettelsen av forskriften.

TV 2 støtter det prinsipielle utgangspunktet at vederlaget skal søkes fordelt til rettighetshaverne til det materialet som faktisk kopieres.

Til 12b andre ledd bemerkes at normalfordelingen til kollektive formål - hvor det etter forslaget skal avsettes to tredjedeler til "opphavsmenn" til verk som er gjort tilgjengelig for allmennheten som beskrevet og en tredjedel til kollektiv fordeling til "opphavsmenn, utøvende kunstnere og tilvirkere" - ikke har tatt tilstrekkelig hensyn til at det ikke er opphavsmennene som bærer det vesentligste økonomiske tapet ved privatkopieringen. Ordningen synes å favorisere opphavsmennene på en måte som vanskelig kan sammenfalle med de investeringer og faktiske tap som følger ved bruken av lagringsmediene. TV 2 forutsetter at TV 2 som egenfinansiert tilvirker og produsent/rettighetshaver også må kunne få slikt vederlag og at dette fortrinnsvis bør fremgå av loven og i det minste klargjøres i forskriften. Også her bør iverksettelse av lov og forskrift skje samtidig.

Til § 12c. Her noteres at man foreslår en forskriftshjemmel hva gjelder "oppkreving og fordeling av vederlag". Det er TV 2s oppfatning at alle grunner taler for at både alle opplysninger omkring aktivitet som oppkreving og fordeling grunnet på de særlige lovreguleringene må være offentlige. Det foreslås således at bestemmelsen gis et slikt tillegg: " ... forskrifter om oppkreving, fordeling av vederlag og allmennhetens rett til innsyn i virksomheten". Etter TV 2s syn bør det vurderes generelt å innføre en plikt til offentlighet i de organisasjoner som er i posisjon til å inngå avtalelisenser. Dette dels av hensyn til virksomhetens betydning, men også for å sikre at ikke-medlemmer som representeres får innsyn.

Til § 16. TV 2 er skeptisk til hvilket omfang en bruk som omtalt her kan få. Vi noterer at man ikke kan fremstille eksemplarer til ervervsmessig bruk og at dette skal bety

"ikke ha som formål å gå med ervervsmessig overskudd". TV 2 synes dette er en for vid åpning og foreslår at man tar inn "... ervervsmessig bruk, eller i en form eller omfang som er til direkte skade for rettighetshavers ervervsvirksomhet knyttet til verket".

Vi er også skeptiske til bibliotekenes mulighet til "fjernlån" og mener i alle fall hvis det åpnes for å utvide retten til å fremstille eksemplarer i annet format enn originaleksemplaret (typisk digitalisert), at slikt ikke skal kunne skje dersom de angjeldende verk er tilgjengelige på annet vis via tilsvarende kommersielle eller ikkekommersielle tjenester/tilbydere. Her skal brukeren vises til slike. Hva gjelder innholdet i en eventuell avtalelisens for bruk i bibliotek er det – hvis man skulle la en slik lisens dekke materiale som er gratis tilgjengelig andre steder - TV 2s oppfatning at slik lisens også må betales for dette. Det vil naturligvis være stor forskjell på å bli formidlet i tjenester hvor man har akseptert det - typisk for å trekke folk til et nettsted eller til reklame - og gjennom en avtalelisensordning som foreslått.

Til §§ 17 og 17a samt 21 har vi samme bemerkning som innledningsvis til § 16

Til § 18 bemerker TV 2 at utgivelse i denne typen verk kan fremstå som et vesentlig inngrep i opphavsrettighetene. Slike samleverk vil også variere sterkt i karakter, og det er i slike sammenhenger ikke alltid at organisasjoner er de nærmeste til å gi eller stille konkrete vilkår for samtykke. Dagens begrensning "til bruk ved gudstjeneste eller undervisning" angir formål som kan forsvare et begrenset inngrep i de beskyttede individuelle rettigheter. Overføring av en ubegrenset rett til en organisasjon slik det foreslås, vil fremstå som noe helt annet og man bør vurdere om ikke dette fortsatt bør ligge hos opphavsmannen.

Generelt er det også viktig for TV 2 å understreke nødvendigheten av at avtalelisensene ikke etableres eller praktiseres på en måte som hindrer eller vanskeliggjør rettighetshavernes egen forvaltning og utviklingen av nye forretningsområder knyttet til dette. Avtalelisenser bør generelt etableres som sekundære ordninger og ikke sperre for individuelle situasjonstilpassede avtaler. Under diskusjonene rundt høringsnotatet er det hevdet at man bør implementere opphavsrettsdirektivets art. 5.5. (tretrinnsstegen) direkte i loven. I den grad den vil være av betydning for tolkningen/anvendelsen av loven bør man kanskje vurdere dette.

Til § 30 bemerker TV 2 at man bør vurdere å utvide denne slik at andre selskaper enn NRK også automatisk gis rett til å inngå slik avtalelisens. Man bør her ha lik ordlyd i § 30 og § 30a: for eksempel ved slik ordlyd: "NRK og andre som har konsesjon til å drive riksdekkende kringkasting har rett til....".

Til § 30a bemerker TV 2 at man prinsipielt støtter etableringen av en slik løsning, selv om begrensningen som settes til 1997 ikke gjør regelen særlig relevant for TV 2.

TV 2 peker på at problemstillingen er generell for alle sammensatte verksformer. Vi foreslår derfor at departementet tar opp til vurdering om man bør innføre en lisensordning i de tilfellene klareringsproblemer i forhold enkelte rettighetshavere med mindre rettigheter i produksjonen sperrer for de øvrige rettighetshaveres

rimelige utnyttelse av verket. Situasjonen er i og for seg likeartet med den man har regulert i § 39k, og kaller på likeartede løsninger.

Til §§ 42 og 45 peker TV 2 på nødvendigheten av å hensynta utvidelser av typisk de utøvende kunstners rettigheter ved justering av presumpsjonsreglene lik de bestemmelser som finnes typisk for filmverk i § 39f. Her er vi således uenig med departementets uttalelse på s. 23 i 5. avsnitt.

Til § 53b bemerker vi at de tekniske beskyttelsessystemene også kan ramme det svært viktige sitatrettsinstituttet. Bestemmelsen bør således også omfatte § 22 og for dette feltet gjøres ubegrenset. Vi viser til omtale av samme problemstilling ovenfor.

Med vennlig hilsen
For TV 2 AS

Theo Jordahl